

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет/інститут Педагогічний

Кафедра педагогіки початкової освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні проблеми
початкової освіти

Освітня програма «Початкова освіта»

Спеціальність 013 «Початкова освіта»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Актуальні проблеми початкової освіти
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Викладач (-і)	Кіліченко О.І.
Контактний телефон викладача	+380673717696
E-mail викладача	oksana.kilichenko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекційні та практичні заняття, самостійна робота, залік
Обсяг дисципліни	90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Очні та онлайн консультації: 1,5 год. вівторок 5 пара. Запитання можна надсилати на електронну пошту, що вказана у силабусі.
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми початкової освіти» вивчається магістрами першого курсу спеціальності «Початкова освіта» у першому семестрі. Зміст дисципліни охоплює сучасні вимоги до організації освітнього процесу в початковій школі: розглядається освітній процес, як цілісна система, визначаються основні акценти державної політики щодо розвитку освіти України, аналізуються сучасні вимоги до вчителя початкової школи (зокрема, розглядається професіограма вчителя, досліджується поняття професійної мобільності вчителів); визначаються педагогічні умови організації освітнього процесу в початковій школі.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми початкової освіти» є: розкриття особливостей організації навчально-виховного процесу в сучасній початковій школі, вивчення нових підходів до організації педагогічного процесу в початковій школі.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни «Актуальні проблеми початкової освіти»</p> <ul style="list-style-type: none"> • є сприяння засвоєнню студентами найважливіших педагогічних понять: Нова українська школа, педагогічний процес, розвиваюче навчальне середовище, проектування навчально-виховного процесу; • ознайомлення з найбільш значущими та перспективними сучасними педагогічними ідеями й теоріями; • визначення основних структурних компонентів професіограми вчителя; • розуміння вікових особливостей розвитку сучасних школярів, врахування їх фізіологічних, психічних та поведінкових особливостей, чинників, які сприяють їх формуванню і становленню; • цілеспрямоване, науково організоване формування власного досвіду творчої педагогічної діяльності. <p>аналізування, проектування та моделювання новітніх технологій організації навчального і виховних процесів у початковій школі, використання елементів у своїй педагогічній діяльності.</p>	
4. Компетентності	
<p>Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати типові спеціалізовані завдання, педагогічні ситуації та практичні проблеми в професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень педагогіки, психології та окремих методик навчання, проведення досліджень і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов і вимог.</p> <p>Загальні компетентності. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність спілкуватися державною мовою</p>	

здатність генерувати нові ідеї, творчо підходити до розв'язання освітніх та наукових проблем

здатність ухвалювати обґрунтовані рішення, використовувати теоретичні знання для розв'язання професійно-педагогічних проблем;

уміння застосовувати базові знання для оволодіння професійно орієнтованими дисциплінами та в науково-дослідницькій і професійній діяльності

здатність до творчого пошуку, нестандартного розв'язання педагогічних проблем і ситуацій, ефективного розв'язання освітніх проблем нестандартними способами;

Спеціальні (фахові) компетентності

Здатність до застосування знань про особливості комунікативної діяльності учнів класу /учня початкової школи, взаємостосунки вчителя та учнів, закономірності педагогічного спілкування, соціальної ситуації, ситуацій міжособистісної взаємодії; уміння застосовувати ці знання у моделюванні навчально-виховного процесу в початковій школі.

Здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування навчально-виховного процесу у початковій ланці освіти.

Здатність актуалізовувати та застосовувати комунікативні знання, навички, уміння, установки, стратегії і тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з молодшими школярами, батьками, колегами

5. Результати навчання

Здатність продемонструвати знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень

Здатність продемонструвати знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень;

здатність продемонструвати знання основ професійно-орієнтованих дисциплін спеціальності в галузі організації навчально-виховного процесу в початковій школі та ЗВО; критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять організації навчально-виховного процесу в початковій школі;

вміти застосовувати знання і розуміння для ідентифікації, формулювання і розв'язання професійних педагогічних ситуацій;

вміти поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань спеціальності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та професійних інтересів;

вміти здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язування професійно-педагогічних ситуацій

здатність до творчого пошуку, нестандартного розв'язання педагогічних проблем і ситуацій, ефективного розв'язання освітніх проблем нестандартними способами

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
3	Початкова освіта	1	нормативний

Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Тема 1. Педагогічний процес – як цілісна система Суть педагогічного процесу. Педагогічна ситуація – основна одиниця педагогічного процесу. Компоненти педагогічного процесу. Етапи педагогічного процесу. Рухливі сили та закономірності педагогічного процесу. Принципи педагогічного процесу. Цілісність педагогічного процесу.</p>	Л., Пр.	1, 2, 3, 5, 10,18, 24, 26, 29, 37, 39, 40, 50	<p>Репродуктивний рівень: Підберіть цитати із творів класиків педагогіки про організацію педагогічного процесу. Проаналізуйте сучасні моделі організації педагогічного процесу. В початковій школі. Проаналізуйте способи організації педагогічного процесу.</p> <p>Частково-пошуковий рівень: 1. Добрати бібліографію до даної теми. 2. Теми рефератів, співдоповідей та повідомлень: а) Проаналізуйте і порівняйте структури навчального і виховного процесів (використовуючи знання дисциплін «Дидактика», «Теорія виховання») із структурою цілісного педагогічного процесу. б) Види педагогічних ситуацій. в) Причини виникнення конфліктних ситуацій у педагогічному процесі.</p> <p>Творчий рівень 1. Складіть словничок педагогічних термінів по даній темі на основі аналізу літератури. Для цього виписіть по 2-3 варіанти визначень кожного ключового терміну, що пропонуються авторами. Попробуйте сконструювати власні дефініції. 2. Запропонуйте свої моделі організації педагогічного процесу в початковій школі.</p>	Максимальна оцінка -5	1 тиждень
<p>Тема 2. Основні акценти державної політики щодо розвитку освіти України .Організація педагогічного процесу в початковій школі Компетентність, компетенція, компетентнісний підхід Якість освіти</p>	Л., Пр.	2, 5, 11, 16, 20, 21, 22, 35, 36, 43, 44, 45, 48, 55, 58, 59	<p>Проаналізуйте сучасні Закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концептуальні засади організації Нової української школи, положення і рекомендації МОН України щодо організації освітнього процесу в початковій школі.</p>	Максимальна оцінка -5	1 тиждень
<p>Тема 3. Професіограма вчителя початкової школи. Компетентність учителя початкової школи Дослідження проблеми «професіограма вчителя початкової школи» у педагогічній науці</p>	Л., Пр.	3, 4, 6, 8, 19, 47, 49, 65, 66, 68, 69, 70, 71	<p>Створіть кейс «Професіограма вчителя початкової школи»</p>	Максимальна оцінка -5	1 тиждень

Професіографія, як наука про професіограму Структура професіограми вчителя початкової школи					
Тема 4. Професійна мобільність учителя початкової школи, як педагогічна категорія Професійна педагогічна мобільність Аспекти та чинники професійної мобільності Типи мобільності Види професійної мобільності		4, 8, 25, 27, 49, 70	Змодельуйте розв'язки навчально-професійних ситуацій, дотримуючись алгоритмів.	Максимальна оцінка -5	1 тиждень
Тема 5 Самовдосконалення вчителів способом розв'язування навчально-професійних ситуацій. Самовдосконалення вчителя Навчально-професійна ситуація, як спосіб самовдосконалення Види і структура навчально-професійних ситуацій. Шляхи розв'язування навчально-професійних ситуацій. Кейси	Л., Пр.	5, 28, 37, 39, 56, 60, 61	Проаналізуйте урок і спроектуйте педагогічну ситуацію з навчального процесу в початковій школі з використанням кластерного підходу.	Максимальна оцінка -5	1 тиждень
Тема 6. Оптимізація, інтенсифікація та активізація навчального процесу в початковій школі. Педагогічні технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів (активні методи навчання). Ігрові технології. Проблемне навчання. Технологія сучасного проектного навчання. Технологія інтенсифікації навчання на основі схемних і знакових моделей навчального матеріалу. (За В.Ф.Шаталовим). Педагогічні технології на основі дидактичного і методичного удосконалення навчального процесу. Колективний спосіб навчання (Рівін О.І., Дяченко В.К.). Технологія раннього та інтенсивного навчання грамоти (Н.А.Зайцев). Технологія удосконалення загально-навчальних умінь в початковій школі (В.Н. Зайцев). Технологія саморозвитку навчання (Г.С.Селевко). Технологія модульного навчання (П.І.Третьяков, І.Б. Сенновський, М.А. Чошанов, А.Фурман). Технологія рівневої диференціації (І.П.Гузик). Педагогічні технології на основі дидактичного і методичного удосконалення виховного процесу.	Л., Пр.	6, 9, 23, 34, 35, 36, 45, 46, 51, 54, 57, 63, 68	Репродуктивний рівень: 1. Занотувати міркування теоретиків та практиків педагогіки про педагогічні технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів (активні методи навчання). 2. Із журналів „Початкова школа”, „Відкритий урок”, „Все для вчителя”, „Обрії”, „Джерела”, газети „Початкова школа виписати педагогічні технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів (активні методи навчання), приклади ігрових методів навчання. Частково-пошуковий рівень: 1. Добрати бібліографію до даної теми. 2. Із наукових праць, вказаних у списку обов'язкової літератури, виберіть, проаналізуйте, систематизуйте інтерактивні методи навчання 3. Теми рефератів, співдоповідей та повідомлень: Види навчання. Творчий рівень 1. Складіть словничок педагогічних термінів по даній темі на основі аналізу літератури. Для цього випишіть по 2-3 варіанти визначень кожного ключового терміну, що пропонуються авторами.	Максимальна оцінка -5	1 тиждень

<p>Технологія колективного творчого виховання (І.П.Іванов). Технологія гуманного колективного виховання В.О. Сухомлинського. Технологія організації самовиховання (За А.І.Кочетовим).</p>			<p>Попробуйте сконструювати власні дефініції. 2. Укомплектуйте словничок активних методів навчання, які можна використовувати у початковій школі. 3. Змодельуйте ситуацію педагогічного процесу в якій використано а) Активні методи навчання. б) Ігрові методи навчання. в) Проблемне навчання.</p> <p>Проаналізуйте ігрові методи розв'язування навчально-професійних ситуацій і спроектуйте їх використання на дисциплінах педагогічного циклу</p>		
<p>Тема 7 Організація розвиваючого середовища навчального середовища Роль середовища у формуванні особистості молодшого школяра. Види. Навчальне середовище початкової школи. Чинники розвитку навчального середовища</p>		<p>7, 30, 34, 40, 45, 46, 53</p>	<p>Репродуктивний рівень: 1. Занотуйте міркування видатних педагогів, психологів про організацію творчого середовища в загальноосвітніх навчальних закладах. 2. Із творів В.О.Сухомлинського, Ш.О.Амонашвілі випишіть цитати про способи організації творчого середовища в школі. Частково-пошуковий рівень: 1. Добрати бібліографію до даної теми. 2. Теми рефератів, співдоповідей та повідомлень: а) Чинники формування особистості молодшого школяра. б) Види навчання. в) Розвиваюче навчання: види та напрями 3. Із журналів «Початкова школа», «Відкритий урок», «Все для вчителя», «Обрії», «Джерела», газети «Початкова школа» та інших педагогічних газет і журналів випишіть та проаналізуйте цитати про особливості та шляхи створення творчого середовища у початковій школі.</p> <p>Творчий рівень 1. Складіть словничок педагогічних термінів по даній темі на основі аналізу літератури. Для цього випишіть по 2-3 варіанти визначень кожного ключового терміну, що пропонуються авторами. Попробуйте сконструювати власні дефініції. 2. Організуйте дискусію в групі на тему: Чи тільки розвиваюче навчання сприяє формуванню творчого</p>	<p>Максимальна оцінка -5</p>	<p>1 тиждень</p>

			<p>середовища у початковій школі. Змодельуйте кейси навчально-професійних ситуацій</p>		
<p>Тема 8-9. Етапи і форми педагогічного проектування. З історії розвитку проблеми. Суть педагогічного проектування. Метод проектів.</p>	<p>Л., Пр.</p>	<p>12, 13, 14, 15, 17, 31, 32, 33, 38</p>	<p>Репродуктивний рівень: 1. Занотуйте міркування теоретиків та практиків педагогіки про особливості проектування педагогічного процесу в початковій школі. 2. Із наукових праць, вказаних у списку обов'язкової літератури, виберіть визначення про «проектування педагогічного процесу».</p> <p>Частково-пошуковий рівень: 1. Добрати бібліографію до даної теми. 2. Теми рефератів, співдоповідей та повідомлень: а) Підготовка вчителя до уроку. б) Портфоліо навчальних проектів та його структура. в) Критерії оцінювання учнівських проектів. г) Роль Інтернету у створенні навчальних проектів. г) Intel - навчання для майбутнього. д) Доведіть доцільність використання методу проектів у початковій школі. 3. Із журналів «Початкова школа», «Відкритий урок», «Все для вчителя», «Обрії», «Джерела», газети «Початкова школа» та інших педагогічних газет і журналів випишіть та проаналізуйте приклади проектування навчально-виховної діяльності учнів молодшого шкільного віку. 4. Проаналізуйте книгу «Проекти в початковій школі: тематика та розробка занять» / упоряд.: О.Онопрієнко, О.Кондратюк. – К.: Шк.світ, 2007. – 128 с.</p> <p>Творчий рівень 1. Складіть словничок педагогічних термінів по даній темі на основі аналізу літератури. Для цього випишіть по 2-3 варіанти визначень кожного ключового терміну, що пропонуються авторами. Попробуйте сконструювати власні дефініції. 2. Запропонувати теми дитячих проектів. 3. Розробити дитячі проекти. 4. Розробити дитячі проекти з використанням можливостей інтернету (За кн..</p>		

			<p>Intel Навчання для майбутнього. – К.: Видавництво «Нора-прінт», 2006.)</p> <p>5. Сформулюйте декілька практичних порад щодо завершального етапу проектної діяльності молодших школярів.</p>		
7. Система оцінювання курсу					
<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Структура розподілу балів, які студенти упродовж семестру можуть отримати (максимальну кількість балів – 100 б.): Усні відповіді - 5б ставляться вибірково, під час опитування на семінарі або за підготовку і презентацію доповіді (визначається середнє арифметичне і множиться на 2. Максимальна кількість балів – 50) Самостійна робота – 50 балів. Підсумковий контроль – залік. Сумарна кількість – 100 балів. Підсумок викладається за національною шкалою:</p> <p>Оцінювання знань студентів здійснюється, як за основну відповідь, так і за доповнення.</p> <p>А «Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом сформовані, всі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість їх виконання оцінена кількістю балів, близькою до максимального.</p> <p>В «Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимального.</p> <p>С «Добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, деякі практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимального.</p> <p>Д «Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не мають суттєвого характеру, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання завдань виконані, деякі з виконаних завдань, можливо містять помилки.</p> <p>Е «Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато з передбачених програмою навчання завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінені кількістю балів, близькою до мінімального.</p> <p>FX «Умовно незадовільно»– теоретичний зміст курсу засвоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програмою навчання завдань не виконані, або якість їх виконання оцінені кількістю балів, близькою до мінімального. При додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань.</p> <p>F «Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не засвоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом не приведе до будь-якого значимого підвищення якості виконання навчальних завдань.</p>				
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Передбачена одна контрольна робота (1-5 балів), що складається з 2 теоретичних питань (2 бали) та 1 практичного (3 бали). Також враховуються виконанні завдання частково пошукового та творчого рівнів, що передбачають написання</p>				

	творів-міркувань, есе. Передбачене одне письмове підсумкове тестування (максимум 10 балів).
Семінарські заняття	Оцінюється відвідуваність усіх занять упродовж семестру за 3-бальною шкалою. Виступи на практичних заняттях (за заняття від 1-до 5 балів кожне);
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань

8. Політика курсу

Політика курсу визначає таку організацію навчального процесу із дисципліни, яка спрямована не тільки на вивчення теоретичного матеріалу, але й на формування здатностей організувати виховний процес у початковій школі. З цією метою використовуються дискусії, рольові та ділові ігри, проекти. Схвалюється творчий підхід до відповідей, розв'язування педагогічних ситуацій, моделювання та проектування виховних заходів.

У підготовці до усних відповідей неприпустимі плагіат, а до письмових - списування. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання самостійних завдань із теми. Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести (дистанційне навчання) і тільки тоді буде допущений до складання екзамену.

Для допуску до заліку, обов'язковим є відвідування (з подальшим відпрацюванням) не менше 50% занять та виконання всієї самостійної роботи

9. Рекомендована література

1. Амонашвили, Ш.А. *Личностно-гуманная основа педагогического процесса*. Минск: Университетское, 1990. 560 с.
2. Амонашвили Ш.А. *Размышление о гуманной педагогике*. М., 1995. С. 191-195.
3. Балютіна К. Актуальні проблеми початкової школи і шляхи їх вирішення. *Початкова школа*. 2018. № 8. С. 50-54.
4. Баранюк І. Зміст і структура поняття «професіограма вчителя» *Наукові записки КДПУ*. - Серія: Педагогічні науки. 2009. - Випуск 83. С. 23. С. 23-30.
5. Бардакова Ю. Нова українська школа - у запитаннях та відповідях. *Початкове навчання та виховання*. 2018. № 25/26. С. 2-13
6. Бондар В. І., Шапошнікова І. М. Фахово-орієнтована спрямованість моніторингу як функції управління якістю підготовки вчителя педагогічних наук. *Гірська школа Українських Карпат* : наук.-метод. журн.. Івано-Франківськ, 2013. № 8-9. С. 19-25.
7. Буряк В. Методологічні основи розвивального навчання. *Рідна школа*, 2009. № 5/6. С. 3-7.
8. В Україні робитимуть центри професійного розвитку вчителів – рішення уряду. <https://nus.org.ua/news/v-ukrayini-robytymut-tsentry-profesijnogo-rozvytku-vchyteliv-rishennya-uryadu/?fbclid=IwAR0H6j56JphbbJpo-2t4FWC-VTYsE3Ne9QTi7Ygm0eqpBwxOPA5wt-PKExE>
9. Відеоматеріали до оновлених програм початкової школи». URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkova-shkola-2016-2/>
10. Волкова Н.П. *Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів*. К.: Академія, 2002. С. 34-72.
11. Гаряча С.А., Добровольська Л.Н. *Нові орієнтири початкової школи: навч.-метод. посіб.* Черкаси: Видавництво Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників, 2012. 140 с. Режим доступу: http://library.ippro.com.ua/attachments/article/67/Гаряча.Нові_орієнтири_початкової_освіти.pdf
12. Даниліна І.В. *Навчальні проекти в початковій школі. 1 клас*. Харків : Основа, 2016. 160 с.
13. Даниліна І.В. *Навчальні проекти в початковій школі. 2 клас*. Харків : Основа, 2016. 160 с.
14. Даниліна І.В. *Навчальні проекти в початковій школі. 3 клас*. Харків : Основа, 2016. – 160 с.
15. Даниліна І.В. *Навчальні проекти в початковій школі. 4 клас*. Харків : Основа, 2016. 158 с.
16. Державний стандарт початкової загальної освіти URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/17911/

17. Ермаков І. Г. На шляху до школи життєвої компетентності: проектний підхід . *Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати*. К. : Департамент, 2003. 261 с.
18. *Етапи педагогічного процесу*. URL: <http://ibib.ltd.ua/etapyi-pedagogicheskogo-protsessu-26120.html>
19. Завалевський Ю.І. Формування вчителя як конкурентоспроможного фахівця URL: <http://eprints.zu.edu.ua/17262/1/14.pdf>
20. Закон України «Про вищу освіту» (2014). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
21. Закон України «Про освіту» (2017). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
22. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
23. Занков Л.В. *Дидактика и жизнь*. М.: Просвещение, 1968. С. 13-27.
24. Кіліченко О. І. Способи організації навчально-виховного процесу в початковій школі . *Вісник Прикарпатського університету*. Педагогіка. Вип. VIII - Івано-Франківськ: Плай, 2003. – С. 3-9.
25. Кіліченко О.І. Вплив навчального процесу ВНЗ на розвиток професійної мобільності майбутніх учителів початкової школи. *Освітній простір України*, 2017. № 10. С. 46-52
26. Кіліченко О.І. Педагогічна взаємодія в освітньому процесі початкової школи: сутність і функції. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія»*, 2019. № 2 (10). С. 140-143.
27. Кіліченко О.І. *Професійна мобільність учителя початкової школи: курс лекцій, опорні схеми / Автор-упорядник: О.І.Кіліченко*. Івано-Франківськ, 2017. 112 с.
28. Кіліченко О.І. Розвиток діагностичних умінь учителів початкової школи у процесі розв'язування навчально-професійних ситуацій. *Обрії № 1(42)*, 2016. 48-52 с.
29. Кіліченко О.І. Традиційні та інноваційні принципи організації педагогічного процесу в ВНЗ. *Педагогічні інновації в початковій школі: Матеріали науково-методичного семінару (Івано-Франківськ, 15 лютого 2017.) / відп. ред. М.П.Оліяр*. - Івано-Франківськ: НАІР, 2017. С. 30-34.
30. Ключові тези орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів 1-4 класів та методичних рекомендацій до оновлених програм початкової школи (1-4 клас) – URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/6119->
31. Коберник О. М. Основи проектування навчально-виховного процесу у творчій діяльності педагога . *Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики*. К. : УДПУ. 1997. С. 39–42.
32. Коберник О. Сутнісна характеристика проектування педагогічного процесу. URL: http://library.udpu.org.ua/library_files/zbirnuk_nayk_praz/2012/2012_2_13.pdf
33. Коберник О.М. *Теорія і методика психолого-педагогічного проектування виховного процесу в школі*. К.: Науковий світ, 2001. – 182с.
34. Коваль Л.В. *Сучасні навчальні технології в початковій школі*. Донецьк: ТОВ „Юго-Восток, Лтд, 2006. С. 110-112.
35. Концепція Нової Української школи. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>
36. Лист МОН про деякі питання організації виховного процесу у 2020/2021 н. р. щодо формування в дітей та учнівської молоді ціннісних життєвих навичок. URL: https://erudyt.net/novini/novini-shkilnoi-osviti/lyst-mon-pro-deiaki-pytannia-orhanizatsii-vykhovnoho-protsesu-u-2020-2021-n-r-shchodo-formuvannia-v-ditey-ta-uchnivs-koi-molodi-tsinnisnykh-zhyttievyykh-navychok.html?fbclid=IwAR2EyoSuaBWFsm7XTEjOdn1kVa5EC_0yTfIHZIXqdYvblNYeQ2ShTIKH5v8
37. Мазоха Д.С., Опанасенко Н. І. *Педагогіка : навчальний посібник*. К.: ЦНЛ, 2005. С. 22-27.
38. Макаренко А. С. *Проектировать лучшее в человеке*. Минск : Асвета, 1989. 415 с.
39. Максим'юк С.П. *Педагогіка: навчальний посібник*. К.: Кондор, 2005. – Т. 5.

40. Мельник О. М. Організація педагогічного процесу у сучасній початковій школі. URL: <http://www.zpk.zp.ua/index.php/34-praktika/412-organizatsiya-pedagogichnogo-protsesu-u-suchasni-pochatkovi-shkoli>
41. Мойсеюк Н.Є. *Педагогіка* : навчальний посібник . К.: КДНК, 2007. – Т. 4.
42. Навчальні програми для початкової школи». URL:<http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkova-shkola-2016-2/>
43. Наказ Міністерства освіти і науки України від 02 вересня 2020 р. № 1096 «Про внесення змін до методичних рекомендацій щодо заповнення Класного журналу учнів початкових класів нової української школи». URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76139/
44. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>
45. Овсієнко Л. М. Сутність понять «компетенція», «компетентність», «компетентнісний підхід», «якість освіти» у світлі сучасної освітньої парадигми *Науковий вісник Донбасу*. 2013. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2013_2_32
46. Освітні технології / За ред. О.М.Пехоти. К., 2004. С. 148-162
47. Пальчевський С.С. *Педагогіка*: навчальний посібник К.: Каравела, 2007. С.399-403.
48. Панасюк В. Використання досвіду управління якості освіти . *Підручник для директора*. 2007. № 8. С. 42 – 51.
49. *Педагогічна майстерність*: [підручник] / І.А. Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін., За ред.І.А.Зязюна. 3-тє вид.,доп. і переробл. К.: СПД Богданова А.М., 2008. 376 с.
50. Педагогічний процес: структура і основні компоненти. URL: <http://ibib.ltd.ua/pedagogicheskij-protsess-struktura-osnovnyie-22543.html>
51. Перспективні педагогічні технології в шкільній освіті / С. П. Бондар, Л. Л. Момот, Л. А. Липова, М. І. Головка. Рівне : Тетіс, 2003. 126 с.
52. Писарчук О. Т. Освітньо-розвивальне середовище початкової школи як фактор становлення духовності молодших школярів . *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Сер. Педагогіка / Тернопіль : ТНПУ, 2011. № 5. С. 18-24.
53. Писарчук О. Т. Формування освітньо-розвивального середовища початкової школи в педагогічному досвіді В. Сухомлинського. *Педагогічний дискурс*. 2011. Вип. 10. -С. 404-409. -URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/peddysk_2011_10_100
54. Підласий І.П. *Практична педагогіка або три технології*. К.: Видавничий Дім «Слово», 2006. – Р. 6., С. 91-97.
55. Посадова інструкція вчителя початкових класів URL: http://firstedu.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=457:2011-03-06-12-11-19&catid=24:normatdoc&Itemid=37
56. *Практикум з педагогіки*: [навч. посібник] / За заг. ред. О.А. Дубасенюк та А.В. Іванченка. К.: ІСДО, 1996. 432с.
57. Презентація «Про новації у початковій школі» ». URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkova-shkola-2016-2/>
58. Про затвердження Інструкції з діловодства у закладах загальної середньої освіти. 11 вересня 2018 р. за № 1028/32480. <https://www.schoollife.org.ua/pro-zatverdzhennya-instruktsiyi-z-dilovodstva-u-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osvity/>
59. Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів третіх і четвертих класів Нової української школи. https://pedpresa.com.ua/203621-nakaz-mon-1146-vid-16-veresnya-2020-roku.html?fbclid=IwAR30UIjiO54_69it8ZoJlzScXW4h3qZ-zEsvCI0DxoVNTUFm4jzvPcZN5uM
60. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-projekt-profstandartu-za-profesiyami-vchitel-pochatkovih-klasiv-zzso-vchitel-zzso>
61. Савченко О. Закон України «Про освіту» : коментар у контексті проблем реформування початкової освіти. *Початкова школа*. 2018. № 1. С. 1-4

62. Сертифікація вчителів: дізнайтеся більше про незалежне тестування. URL: https://testportal.gov.ua/sertyfikatsiya-vchyteliv-diznajtesya-bilshe-pro-nezalezhne-testuvannya/?fbclid=IwAR1-asxp53tobtBGLMOO26ICRD45GF6j6MwAyj_Hns-MURhq2Eo8MCGeYLM
63. У МОН повідомили, як оцінювати учнів у новому році. URL: <https://osvita.ua/school/75643/?fbclid=IwAR3IePPLG64jGi1yqthJGgXIDxmzKWN-LmhORjHQXdAvzniVlgeWr3m2J3Y>
64. Федій О. А. Підготовка майбутніх педагогів до естетизації освітнього середовища початкової школи. Науковий міжнародний журнал «ScienceRise» Педагогічна освіта №2/5(19), 2016. С.65–70.
65. Химинець В. Компетентнісний підхід до професійного розвитку вчителя : Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти. URL: <http://zakinpro.org.ua/2010-01-18-13-44-15/233-2010-08-25-07-10-49>
66. Хомич Л. О. *Професійно-педагогічна підготовка вчителя початкових класів*: монографія. К.: Магістр-S, 1998. 200 с.
67. Цюняк О. П., Довбенко С. Ю. Педагогічна інноватика : навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2019. 190 с
68. Цюняк О. Формування професійної культури майбутніх магістрів початкової освіти у вищих навчальних закладах : монографія. Івано-Франківськ : «ЯРИНА», 2016. 188 с. <http://lib.pu.if.ua/>.
69. Шовкун В.В. *Професіограма сучасного вчителя інформатики*. URL: <http://www.sworld.com.ua/konfer43/132.pdf>
70. Що пропонують в професійному стандарті вчителя. ІНФОГРАФІКА. URL: https://nus.org.ua/articles/shho-proponuyut-v-profesijnomu-standarti-vchytelya-infografika/?fbclid=IwAR0IydfbWPA-2ooSLhtF02oFt6ekgHCeagI3I_sqfYWJuKSRdqjACPRz8M0
71. Ягупов В.В. *Педагогіка*. К.: Либідь, 2002. Т. 5.